

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

Pris Lit. 50

SAGAN OM HÄSTEN.

— ❖ —

EN NORDISK SANNSAGA

FÖR

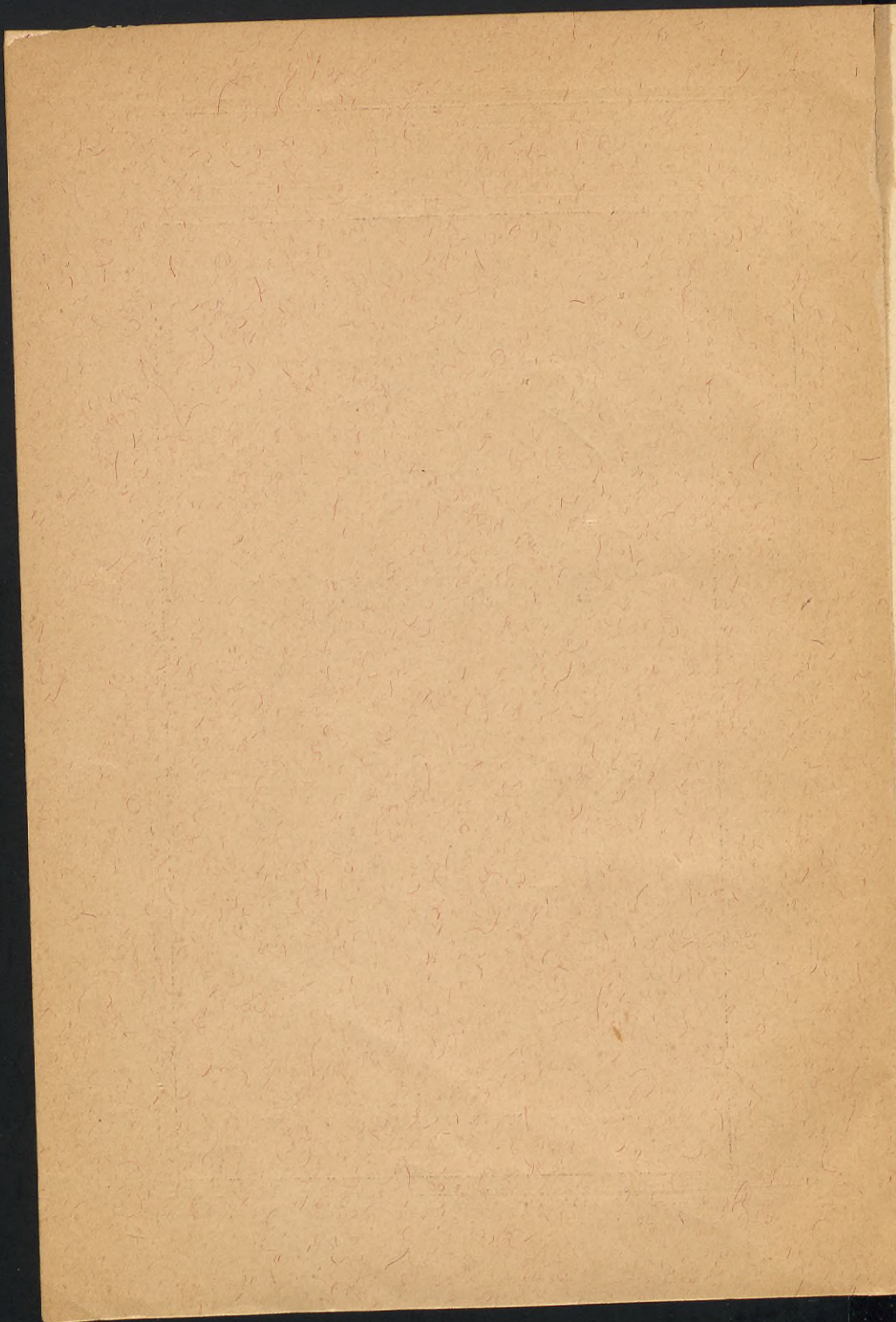
GAMMAL OCH UNG, HÖG OCH LÅG.

— ❖ —

STOCKHOLM.

O. L. SVANBÄCKES BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG

1885.

Sagan om hästen.

Då jag var liten talade farfar om för mig en saga om en häst som hette Grälle och om gubben som först tog vara på Grälle och gjorde häst af honom igen, se'n »sloken, som ridit honom så illa», hade alldeles förderfvat kräket. Och så talade han om Jerker, som just inte var nå'n karl, och om Ivar och Sigge och Styrbjörn, som var en karlakarl, fastän han var sträng af sig, och vidare om Hilmer, som var en präktig pojke, och om Blenda och Brage och Frej, som var då så innerligt duktig, och Härkuller, som var en ryttare utan like och som se'n han gått till sina fäder sörjdes så innerligt af Grälle, att den kække hästen »darrade som ett asplöf».

Mera kunde inte farfar utaf sagan, fastän han sade att den var längre, ty: »Grälle lefver än», sade han.

Så kom jag i skolan och der fick jag i Bjurstens läsebok läsa samma saga; och då kom jag ihåg farfars ord att »Grälle lefver än». Och så tog jag reda på, hur Grälle haft det se'n han miste Härkuller; och inte hade han alltid haft roligt, det erfor jag.

Och nu sedan jag kommit ut i världen litet och fått se Grälle på närmare håll med mina egna ögon, nu ser jag att han inte mår så riktigt bra nu heller, och därför vill jag tala om för alla små barn, som kanske läst eller hört historien om Grälle, hur han haft det se'n Härkuller dog och hur han har det nu.

Jo, Härkuller det var nog en käck och duktig karl, men inte tänkte han mycket på att sköta om Grälle inte, utan han sprängde bara på; och Grälle tyckte nog det var roligt att bära en så rasker karl, och så kände *han* aldrig efter hvad han tålde och sparade aldrig sina krafter. Derför var han också alldeles utmattad och sönderbruten, då Härkuller dog och han äntligen fick hvila.

Men Rika, Härkullers syster, hon tog kampen om hand och gaf honom så mycket foder hon hade råd till; och så red hon honom vackert och lugnt, och så tog Grälle snart igen sig och vardt snart frisk och färdig. Rika var emellertid gift med Fritz svarfvare, och honom tyckte hon mycket om. Och så tyckte hon det var synd, att inte han också hade en häst och fick rida; därför gaf hon honom Grälle, men inte kunde svarfvaren rida, det kan man väl förstå. I början gick nog Grälle snällt, och det var inte utan att han tyckte litet om svarfvaren, men snart märkte han hvad slags ryttare han hade på sin rygg, och då började han bli sjelfsväldig och gjorde alldeles som han ville med svarfvarestackarn, som till slut endast måste följa med dit Grälle ville och inte alls kunde styra honom. Men det var inte bra för Grälle att han hade så dålig egare, ty grannarne började

snart fundera på att taga kampen från Fritz och begagna den sjelfva.

Men så dog Fritz, och Betty i Holmgård, Pelles dotter, som inte var precis nå'n rar qvinna, hon tog helt simpelt och gaf Grälle åt Roderik torpare, en stackare, som dock hade en duktig och morsk käring. Så bar det sig att käringen också ville rida, för hon skulle gu'bevares hjälpa torparstackar'n att ta' styr på kampen, men så gick det inte bättre än att Grälle, som nu fått vanan i sig, kastade både torpare och käring i backen, och så tordes herrskapet aldrig handskas hårdt med kampen mer af fruktan att för alltid slungas af. Men Roderik hade en galant pojke, som hette Figge. Denne började nu hjälpa sin far att få bugt på kampen; och Grälle som såg att det var en duktig pojke, blef verkligen litet bättre.

Och då Figge se'n fick kampen i arf efter sin far, blef det annat af. Han tog och satte kapson på Grälle så behändigt och varligt att denne ej viste ordet af förr än han var spak som ett lam; se'n satte han nacktöm på honom, ryktade och borstade honom, så att Grälle blef så fin att alla grannarne förvånades. Och så började Figge lära honom galoppera fint och göra sirliga språng och på allt sätt föra sig ståtligt. Och Grälle och Figge kommo i början mycket godt öfver ens, men så kom Grälle ihåg sitt gamla sjelfsväld och började bli ostyrig och svårhandterlig för Figge. Då tog denne i tyglarne litet hårdare än vanligt, och Grälle kände, att Figge kunde rida, så att han sedan aldrig försökte några odygder under ridten.

Men en dag, då han stod i stallet och åt sin hafre, kom Figge in och smekte honom, och då mätte sinnet hafva runnit på Grälle, ty midt under det att Figge klappade och strök hans hals, högg hästen lömskt till honom, och såret var mot förmodan så farligt att Figge snart dog deraf.

Men det ångrade allt Grälle sedan och var mycket ond på sig sjelf, för att han hade gjort sin husbonde så illa. Och att han mist en präktig herre, det fick han nog snart erfara, ty snart kommo svårare tider för stackars Grälle.

Nu skulle Inge rida, men det var en dumdristig kaxe, och folk har till och med påstått att han inte var klok. Sjelf trodde han sig vara en riktigt duktig karl, ja, han trodde rent af att han var något liknande Härkuller. Och därför skulle han naturligtvis liksom denne ej vika för gärdesgårdar och dylikt, men inte heller skulle han som Härkuller rida *öfver* dem; nej Inge han skulle rida *igenom* dem. Och därför sporrade han Grälle vid alla hinder som han mötte, och igenom skulle han fast hästkraken aldeles söndersargade sitt hufvud och sin bringa.

Men nu måste jag för att fullfölja Grälles historia tala om en sak, som hvarken farfar eller jag förut omnämnt.

Jo, i stallet bredvid Grälle hade länge stått en annan häst, som hette Pälle. Det var en liten knubbig och seg häst, som i långliga tider varit Grälles kamrat och med honom alltid delat ljuft och ledt. Alltid hade de hjälpts åt att draga tunga lass, och inte hade Pälle der vid lag gifvit efter för Grälle. Men

de brukade beta i olika beteshagar; och Pälle han betade i hagen som låg närmast Holmgårds egor. Derför påstod alltid Holmgårdsbond' att Pälle kom in på hans betesområde och åt upp gräs för hans kamp. Och så slog och misshandlade han alltid Pälle.

Nu hände det sig, att Asmund i Holmgård en dag kom in på Pälles betesmark och började piska upp häststackarn. Då skickade Inge en dräng för att taga vara på Pälle, och så satte sig drängen, som var en ynkrygg, upp på kampen och skulle rida undan för Asmund; men denne fortfor likväl att slå Pälle. Då red drängen bara undan och tordes aldrig slå igen. Ibland tyckte dock Pälle, att han fick för mycket stryk, och då slog han till Asmund med bakfötterna, så att han tumlade om i gräset. Men han reste sig snart igen och slog då Pälle än värre, och slutligen kunde den stackars hästen ej längre uthärda, utan vacklade sargad och drypande af blod in i stallet till Grälle, ty ända dit hade Asmund drifvit honom.

Och nu tog Asmund Pälle med sig till Holmgård, och så blef Grälle ensam i stallet. Först blef han vred, för att Pälle hade blifvit så misshandlad, utan att Inge hade hjälpt honom; och då nu Asmund började att slå Grälle också och tydligen ämnade göra honom spak för att sedan taga äfven honom, då slungade han Inge, som emellertid suttit upp på honom för att rida undan Asmund och då i sin envisa dumhet körde rakt mot laduväggar och berg-hällar, långt ifrån sig; och aldrig mer fick *han* sitta upp på Grälles rygg. Nu tog gamle Hilding, Inges

farbror, den af de våldsamma ridturerna förstörda hästen i sin vård. Och han red alltid lugnt, och Grälle var sedig och snäll. Men Hilding var gammal och behöfde hjälp för att sköta om sin Grälle, och därför tog han till sig Thor, som varit i tjänst hos Nils på Framnäs, hvilken hade bästa hästen af alla grannarne och sjelf var svåraste ryttaren. Och Thor, han gaf ej mycket efter för Nils. Och klok och omtänksam var han, så Grälle vardt snart vid hull igen. Men Thor såg nog, att Grälle vantrifdes ensam i stallet, och därför red han en dag öfver till Asmund »på öen» och köpte af honom en bagge. Baggen var dock icke mycket villig att följa med, men Thor tog honom i hornen, och då kände baggen, att Thor var stark, och så följde han med. Något drägligare blef det väl för gamla Grälle, men inte kunde det gamla förhållandet mellan Pälle och honom uppstå som mellan Grälle och baggen, det kan man väl begripa.

Emellertid fick Thor, när Hilding dog, både hästen och baggen. Och inte var det precis så sött mellan Grälle och Thor, men hästen såg, att Thor var duktig ryttare, och för öfrigt mätte han bra, så länge Thor skötte honom, och därför höll han sig temligen lugn och stilla. Så fick Helge hästen och baggen, och han var snäll mot dem båda och skötte dem väl; och Grälle och baggen kommo godt öfver ens. Så fick Kalle dem, och det var en glad och lustig fyr, men en karl med hjertat på rätta stället var det; och han skötte väl om sin häst, och Grälle var riktigt förtjust i sin Kalle. Och sänjan mellan häst och bagge var nog temligen bra, men nog såg

Grälle, att baggen inte var honom till stor nytta, utan bara följde med och såg på, då Grälle ensam fick dra' de tunga lassen, under det han (baggen) deremot, då det gälde att äta, nog tog ut sin beskärda del. Så dog Kalle helt plötsligt, och Grälle sörjde honom djupt. Då kom Garman att intaga Kalles plats, och nog tyckte Grälle att han var bra, men inte var det Kalle inte, det såg han genast. Emellertid började baggen snart bli rent af näsvis och odräglig. Inte nog med att han åt upp *sitt* hö och aldrig gjorde någon nytta därför, han började nu att klifva upp i spiltan till Grälle och äta af dennes hö, och nog grinade Grälle ibland åt honom, men han höll sig dock lugn och stilla. Så började baggen bli allt djerfvare och djerfvare och gaf då och då gamle Grälle en knuff med hornen, men denne höll sig fortfarande stilla.

En vacker dag puffade han emellertid till Garman sjelf; då vardt Garman ond och gaf baggen ovelt, men det kan man väl begripa, att ovelt icke skulle ta på en bagge, och så fick Garman en puff till. Då vardt han rädd och började smeka baggen, och det blef så väl mellan dem, att nu brukar Garman vara ute och rida på baggen — och det är en syn för gudar ska' ni tro. Baggen han rusar fram och viftar på svansen och rister sitt hornbeprydda hufvud och släpar alltjemt Garman i smutsen.

Men nog tror jag Garman skäms litet för sin springare, fast denne tror sig vara lika god som trots någon, och här om dagen, då han med sin herre på ryggen skumpade in i stallet, gaf han Grälle en duktig

knuff liksom ville han säga: »Kom nu, om du törs; nu är det *jag*, som är statshästen, *du* har tjenat ut.» Grälle stod lugn han, men nog såg jag, att han klippte med öronen och lyfte på bakfoten, liksom vore han frestad att slå till, men inte tror jag, att baggen nå'n gång kommer att intaga Grälles plats i spiltan och Grälle baggens nedanför, som folk påstår, ty då är jag rädd, att Grälle slår till. Och jag undrar, om det ej vore bättre för Garman att *då* sitta på gamla Grälles rygg än på baggens. —g.

1001847582

—→ Pris: 25 öre. ←—